

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Л И С Т ЗА ПОЛИТИКУ И БЊИЖЕВНОСТ.

Изази суботом.
 Цијена:
 За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
 СТРО-УГАРСКУ (српско-
 БОСНАНСКОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
 на годину 6 франка, на по-
 годину 3 франка, на чет-
 врт године 1 франак,
 а 50 новчића.
 За све остале земље у
 ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
 годину 20 франка, на по-
 годину 10 франка, на чет-
 врт године 5 франка.

Преплата шаље се у пла-
 ћеним писемима непосредно
 администрацији „Гласа Цр-
 ногорца на Цетиње, а може
 се и картом упутницом на
 пошту у Котор. Дописвања
 шаљу се уредништву. Руко-
 писи се не враћају.

За огласе плаћа се до
 реда 5 новчића. За веће
 на дуж вријеме мање.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАС ЦРНОГОРЦА“.

ТРАПАНИ, 24 августа. — Дам-
 јани, начелник минист. иностраних дје-
 ла, говорио је бесједу (пред својим
 бирачима) и нагласио повољни положај
 Италије у савезу за мир. Завјетно при-
 јатељство с Инглеском, тако драго
 нашим грађанима, појачало се везама
 које спајају двије државе у послу
 цивилизације (Африке). Односи с Ру-
 сијом увијек су срдачни. Према Фран-
 цуској савјест нам свједочи, да никад
 нијесмо показивали тежње које се не
 би slagале с миром и пријатељством
 између обје земље.

АТИНА, 24 авг. — Страховити
 је пожар букнуо у Солуну, са осам
 страна једнак. Грчки и јевропски крај
 уништен је, изгорјела су и многа чељад.

(Ти су брзојави прекасно стигли за
 прошан број.)

СОЛУН, 25 авг. — Од пожара
 осталоше дванаест хиљада глава без
 крова. Инглески и грчки консулат,
 грчка болница и цамија Агија Софија
 изгорјели су. Невоља неописана.

ЦАРИГРАД, 25 авг. Још прије
 но што ће се службено јавити, да ће
 Велики Књаз Нашљедник Царевинь Ни-
 колај Александровић у октобру доћи
 у Цариград. Султан је био наумио, да
 му понуди један царски двор за бо-
 равак.

ТАНГЕР, 25 авг. — У Мароку
 нема побуне, само су се укомешала
 нека непокорна племена.

БЕЧ, 26 авг. — „Politische Cor-
 resp.“ дознаје из Петрограда, да није
 прилике да ће Цар и Царица ове је-
 сени ићи у Данску, јер Цар брзо по-
 лази у Волхивију, на велике маневре.

СРИЈЕДАЦ, 26 авг. — Принц
 Фердинанд вратио се из Тустендила,
 гдје му је општина приредила објед.

ЦАРИГРАД, 26 авг. — Порта
 изјављује, да је сасвим лажан глас

„Kreutz Zeitung-a,“ као да је грчки
 владика у Битољу збачен и затворен.
 Но глас, да је исти владика дописивао
 са грчком владом, не пориче се сасвим.

АТИНА, 26 авг. — Нема ника-
 квих гласова од Солуна. Овдје је сви-
 јет јако узнемирен и боји се најгорег.
 Многе се милостије купе за постра-
 даде Солуњаке. Јавља се да је инглес-
 ко и италијанско бродовље кренуло у
 Солун.

БЕЧ, 27 авг. — По заповиједи
 Цесаревој одређено је два милиона
 фиорина помоћи пострадалијем од по-
 плаве.

ГРАВЕНСТАЈН, 27 авг. — При
 дворском обједу јучер поздравно је
 Цар морнарици: узда се да ће морна-
 рица извршити и најмучнији задатак
 на његово пуно задовољство, за корист,
 снаг и славу домовине. Адмирал Голц
 захвално је Цару увјеравајући га, да
 ће наћ морнарицу вазда наредну, кад
 му гоћ устреба.

СРИЈЕДАЦ, 27 авг. — У свој
 Бугарској изабрати су данас избори
 за пар. сабрање у пуном реду. У јуж-
 ној Бугарској бјеше велика павала
 сеоских бирача.

ПЕТРОГРАД, 27 авг. — Цар
 је у петак примио Хитрова, па је кре-
 нуо јучер на маневре код Ковна, у
 Волхивији, са Царицом, Вел. Књазом
 Нашљ. Царевинем, Великом Књазом
 Ксенијем и Вел. Књазом Владимиром.
 У пратњи су Царевој: министри дво-
 ра и рата и генерал-квартир-мејстер.
 Књажеви Николај Николајевичи отац и
 син већ се налазе на вјезбалишту. У
 Ковну се очекују и Велики Књаз Ми-
 хаил Николајевичи, Војвода Николај
 Лајхтенбершки и Књаз Александар
 Олденбургски. У мановрама биће двије
 војске једна против друге. Војском од
 Волхивије заповиједаће генерал Дра-
 гомиров, у њега ће бити 93 батаљона
 пјешака, 72 ескадрона коњице и 216

топова. Војском од Љубљина заповије-
 даће генерал Гурко, 98 батаљона пје-
 шака, 72 ескадрона и 240 топова.
 Судија ће бит Велики Књаз Никола
 Николајевич старији.

ХЕЛСИНГФ РС, 27 авг. — Ге-
 нер. губернатор, примајући власти
 града Кнопија и одговарајући на поз-
 драв њихов, рече, да је увјерен о вјер-
 ности Финана према Цару, који хоће
 да Финландија и од сад ужива мирни
 развигак свој. У томе може се Фин-
 ландија поуздати у Цара, који се јед-
 нако стара за све народности у Царе-
 вини.

СРИЈЕДАЦ, 27 авг. — Изабра-
 ти су скоро сви владини људи. И у
 Плевни и другим изборним срезovima,
 који су до сад били у опозицији, иза-
 брати су владини намјенишници. Стам-
 булов је изабрат на 4 мјеста, сви гла-
 вари по 3 пута, Живков 4 пута.
 Потпуно ред.

Преглед политике.

Прије свега дужни смо јавити
 својим читаоцима, да нећемо више при-
 мати брзојава о свјетскијем догађајима
 од нашег досадашњег бечког извора
 који се зове „K. K. Telegraphen-Corres-
 pondenz-Bureau.“ Нијесмо никако мо-
 гли да се погодимо са новом управом.
 Док не нађемо други извор — а наћи
 ће се, колико од нејдеље — молимо
 читаоце, да се задовоље напоменом
 најновијих догађаја те ће их наћи у
 овом прегледу. Једнак ћемо се поста-
 рати, да ува сваки појед кружнији или
 значајнији догађај ставимо и разложимо
 и своје мишљење.

Сунне јевропске политике стоји
 још у знаку владаачког путовања и
 — оружја. Ма, срећом, то оружје не
 бије крвавих бојења, но само показује

великога уплива на њене становнике. Ту
 земљу можемо истинито назвати „леденим
 коином“. Она је сва покривена леденим
 сантама (глетчерима), којијема по величини
 нема равних на свијету. У данашње вријеме
 налази се у Гренландију Нансен, познати
 испитивач поларних страна. У сједици
 норвешке Академије наука, од 30 маја,
 саопштио је проф. Мон нека извјешћа о астро-
 номским, магнетним, тригоностричним и
 метеоролошким испитивањима Нансеновим.
 Доказато је да је била погрешка у прак-
 сис хроностричко одређење дужине у
 Гренландији, и та погрешка износи 1/2
 данске миље, или око 5 километара. У
 унутрашњости земљишта Гренландије Нан-
 сен је произвео пет одређења магнетнога
 пагиба (надања), која се добро издударају
 с Најмојеровом изогоничком картом. Нај-
 виша испитана тачка налази се на висини
 од 2.720 метара, над морском површином;
 она је много ближа к источном, него за-
 падном брјегају. На висини од 2.300-600
 метара, путници су вазда палазали средњу
 температуру од 32° ц. Ноћни минимуми
 долазили су до 45°, а дневни максимуми
 нијесу прелазили преко 18°. Из овога ви-
 димо да је амплитуда колебања (промјена)
 температуре велика — око 27°. Изаучавања
 Нансенова, у свези с оним што се је при-
 јед знало, дала су нам могућност да до-
 знамо да у унутрашњости Гренландије, на
 средњој висини од 2000 метара, влада
 средња годишња температура од 25°. У
 јануару средња температура долази до
 странње цифре 40° (по који пут мразови
 бивају још виши); а у јулију до 10°. За
 чудо је да и у таквој ниској температури
 могу постојати цијеле насеобине. Многи
 становници Гренландије никада и не виде
 другога, срећнијега, свијета; него цио
 живот проведу у својој домовини, која је
 вјечно ледом покривена.

Као што је познато ледови и шњего-
 ви чувају земљу растења од промрзлости-

не, а то због тога што у они слаби топло-
 вође; т. ј. слабо проциштају кроз себе
 топлоту. Али тај факт до сада био нам је
 познат само са стране његове каквоће;
 тачни бројни, податци за топлопроводност
 снјега нијесу били још одређени, не гледа-
 јући на сву теоретичну и практичну важ-
 ност тога питања. Професор Гилелмстром
 учинио је прошле године неколико систе-
 матичних испитивања, по овоме питању.
 Пријед свега он је установио да је темпе-
 ратура снјега подвргена колебањима (про-
 мјенама) у свима дубинама његове дебљине.
 Промјене бивају више близу површине,
 него на некој дубини. Пошто је добро
 проучао скупљене податке измјерио је
 топлопроводност снјега, по Англстромој
 формули и методу, и она је изијела 0.0304.
 Да би само били у стању учинити нека
 сравања неће бити сувише напоменути да
 топлопроводност мјети износи 54.62, вож-
 ља 9.77, снјесе снјеска са гњилом 0.205,
 влажне гвие 0.226. Тако снјег проводи
 топлоту седам пута слабије, него влажна
 гњила; те по томе видимо да снјег може
 служити као средство, које чува од студени.

Студен, сњегови и ледови сачувају
 са највиших висина и све највисокије ви-
 сине, које се подижу више тако зване снје-
 жне линије, покривне се вјечним снје-
 говима. Али нашој земљи има неколико
 изузетака из овога правила; јер се налазе
 високи планински врхови који, и ако пре-
 лазе преко снјезане линије, нијесу покри-
 вени снјегом, а то због тога што су они
 вулканског произхођења, па су сачували
 у себе још доста топлоте да растопе шње-
 гове, који на њих падају. К броју таквих
 висина, као што је доказато последњим
 испитивањима, односи се америкашки вул-
 как Толука, који се налази не далеко гра-
 да Мексика. Свршетком априла мјесеца,
 ове године, научењаци Хајлери и Бекер
 певали су се на највишу висину овога
 вулкана, који износи 14.600 стопа од мор-

свијету, колико је која војска преправ-
 на и подобна да бије љути бој. Док
 не дођу извјештаји о великој мановри
 руске војске у Волинји, и њемачке у
 Слезји, увијек се још новине баве
 причањем о боравку њемачког Цара у
 Нарви и Петерхофу, једне причањем
 а друге побијањем цијене тијем при-
 чама.

Њемачка штампа многоме се на-
 дала од рускога пута младог Цара
 Ђерманског. Ту се говорило чак и о
 неком конгресу за ријешење свијех
 међународнијех парница, којиј би се
 дошло до општег обезоружања, те до
 вјечнога мира. Сад се већ престало
 и писати о том. О вјечноме миру и
 обезоружању снјеваће и даље само они
 чојковићи, који вјерују да људи могу
 постати анђелима.

У осталом, досадашњи успјеси
 Цара Вилхелма нијесу тако дуга ви-
 јека, да би га могли посоколити на
 више скокове. Његово прво прегнуће
 иза Бисмарка, задовољење социјалистич-
 ке навале, као да је премало успје-
 ло и у самој његовој престоници. Још
 у прошле броју довијели смо брзо-
 јав из Берлина, који се тужи на вели-
 ке немире социјалиста на скупу од 25
 авг. (по новом), када царски пријатељ
 њихов, на повратку из Русије, у мало
 што се није утопио у љутим валовима
 Балтика. Због тијех немира морала се
 умножити војска у Берлину. Кад се
 толико разноси жицом по свијету, да
 колика је невоља у самој ствари.

Велике је муке задао њемачкијем
 листовима и један глас лондонског
 „Standard“ — а из Нарве, по коме је Цар
 Вилхелм при једном журишу стао на
 чело свога виборскога нука, но про-
 тивници га опколише и заробише, те
 су га пустили тек на заповијед Цара
 Александра. То се није могло тако
 лако назвати онаком измишљотином,
 јер „Standard“ је орган странке која
 је сад, у Инглеској на влади, још су-

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“

ИЗ НАУКЕ.

Изаучавање морских дубина учинило
 у пошљедне десет година велике успјехе.
 Њим су се бавили најзнаменитији науче-
 њаци — природњаци. Особито разне ре-
 зултате да је експедиција брода „Challen-
 ger“, у средини осамдесетих година. У тој
 експедицији примали су учашће зоолози,
 ботаничари, геолози, хемичари, астрономи
 и метеоролози. Материјал, који је скупила
 ова експедиција, није још подијено објело-
 дањен, не гледајући на то што је британска
 влада издала неколико десетина рас-
 копних томова (свезака) in folio. Сваки
 свезак толико је дебео да би мога без
 муке с њим убити човјека. У данашње
 вријеме путује по океанима други инглеш-
 ки вапор „Egeria“. „Задаћа ове експедиције
 састоји се у томе да се измјере морске
 дубине. Прошле године вапор је измјерио
 најдубиљу до тада познату, дубину мора,
 сјеверном дијелу великога океана а та је
 изнијела 8.102 метра. По посљедњим извјеш-
 тајима, која налазимо у географскоме жур-
 налу „Petermann's Mittheilungen“, тај исти
 брод нашао је још вишу дубину — 8.280
 метара Та највећа упадина, коју до сада
 познасмо на земљиној кугли, налази се ме-
 љу острвима Самог и Тонга, у Аустралији,
 љу западне дужине, од Гривинча. Не можемо
 још тврдити да је ово највећа морска ду-
 бина, јер се истраживања непрестано про-
 дужавају.

Ако је аустралија опкољена највећим
 морским дубинама, што у осталом нема ни-
 кавак улива на живот њених становника,
 Гренландији може додати палму првенства
 што се тиче студени; али ово потоње има

ске површине, а 7.250 стопа од површине
 града Мексика (мјера висине производња
 се је помоћу барометра). Највиша висина
 горе има жлостан, пустињачки изглед.
 Она је сложена из изпрекаких извјетро-
 лих гомила црне лаве. Фауна и флора на
 Толуки таква је каква је и на вулканима
 Оризабу и Попокателетлу. Највиша граница
 до које расте боровина (сосена) догзи до
 висине од 13.000 стопа, а посљедњи цвје-
 тови расту још више тога на 1.000 стопа,
 дакле на 14.000 стопа. Мало више 14.000
 стопа још се може наћи по ње која трав-
 чица. Овамо већ готово нема живота жи-
 вотињскога. Ову пустињу у неколико ожив-
 љавају тице, међу којијема првенство има-
 ју двије врсте врабаца. К сажалењу рђаво
 вријеме није допуштено путницима да на
 висини учине нека метеоролошка посматра-
 ња, која би могла дати врло интересне
 резултате будући су посматрања са таквих
 висина врло рјеткиа.

За метеоролошка посматрања на пла-
 нинским висинама Французи граде, у сада-
 шње вријеме, велику обсерваторију на врху
 l'Aigoual, на северским горама. Ова висина
 има 1567 метара над морском површином,
 дакле далеко изостаје за Андским висинама.
 Но не гледајући на то ова обсерваторија
 дати ће, с вријемом, важне податке за
 упознавање климата све јужне Француске;
 јер се гора налази у врло повољном
 метеоролошком положају: она се налази
 на линији водоравне међу Средиземним
 морем и Атланским океаном, те даје могућ-
 ност да се пазе метеоролошке појаве у
 обавља опширна басена. Француске мете-
 оролошке карте показују да на томе мјесту
 пада највише джда преко цијеле године.
 Назив „l'Aigoual“ на мјесном нарјечју
 значи то исто што и ријеч „guisvelant“
 (текући). Гора је покривена опширвом
 буковом и боровом шумом, и има врло
 много дијених изгледа, којијех у опће има
 много у овоме дијелу Северских гора. Без

више велики пријатељ Нијемцима, а нарочито Цару Вилхелму.

* * *

У „Одјску“ од 22 августа налазимо овај „домаћи глас“:

Аустроугарски услови. Наша влада је преко свога посланика у Бечу у неколико маха већ предузимала кораке, да се мјере, које је мађарска влада против извоза наших свиња предузела, укину. Усљед тих покушаја саопштио је сада бечки кабинет услове, на основу којих би се на нашој граници уговорно стање успоставити могло.

Као што смо из сигурног извора сазнали ти су услови овакви:

1. Да се српска влада обвезе, да неће издавати уверење о стању здравља свиња, које се извезу, докле, док не буде осам дана на одређеном мјесту под надзором ветеринарских органа, а одатле да се само кроз предјеле, у којима нема заразе, тјерају на извозну станицу.

2. За сваки транспорт свиња треба дотични извозач да набави преко српског конзулата у Пешти или преко аус. угарског у Београду дозволу угарског министарства.

3. Српска влада би се морала обавезати да ће дати гаранције, да ће српску границу према увозу румунских свиња строго затворити и да ће у смислу ветеринарне конвенције дати мађарском министарству могућности, да те мјере контролише. Ти услови не одговарају никако очекивању. Но, чујемо, да ће се узети озбиљно у претрес питање, да ли су предложени модальтети поделени да се на основу њих успостави уговором зајемчено стање у својој потпуности, и да ли ће се српском извозу тиме поправити онака иста права, каква има аустро угарски извоз у Србији.

Како јавља „Agence de Belgrade.“ влада је српска наумила позвати трговце из цијеле Србије на збор и договор, што да се чини према тијем захтјевима Бесареке владе.

Ми лијепо разумијемо незгоду у којој се налази граф Калнокш према том питању. С једне га стране гони на отпор учињени први корак, а још више корист неочекиване поновне монархије и навала мађарске владе. Но с друге стране препоручује му попуштање и измирење, колико задата вјера у тврдавањем уговору са Србијом, толико и још више корист западне половине Бесарекине. Надамо се да ће коначно надладати ова друга помиљивија страна, и прилика је, јер су с те стране јачи разлози и морални и материјални.

* * *

Најстарији се људи не сјећају да је икада злато тако брзо и тако дубоко пало у цијени, као ових дана,

сумње ова штација постат ће у брзо средити путничких излета у јужну Француску. С научне стране морамо од ове штације очекивати врло важних и интересних резултата.

У области метеорологије имамо још једну доста важну, новост; а то је вански барометар, који је постављен на кулу св. Јакова у Паризу. То је највећи барометар, који је до сада направљен у цијелој свијету. Висок је 13 метара. Направљен је у Сен-Дени и са највећом пажњом пренијети су на на руке у Париз шест радника. Унутрашњи дијаметар барометричке цијеве достиже до два центиметра. Цијев је напуњена обојадисаном водом. Да би се избегло испаравање воде на извршини воденога стуба налази се танки слој житкога масла, по којему се може лако одбрајати показивање барометра. Барометри сличне величине направљени су већ неколико пута. Први пут је сличан барометар направил познати управитељ вароши Магдебурга Ото Герике, проналазач знаменитијих магдебургских подуклаца. Цијев његовога барометра била је дугачка око 30 стопа (а данашњег францускога 42½ стопе) и направљена је била од стакла. Сва справа била је намјештена унутра у кућу. Да би могао лакше опазити колебање житкости, која се је у њему налазила, Герике је метнуо на њеној површини пливајућу стругу. Помоћу те справе Герике је први пут опазивао да висина житкости која се налази у барометру, зависи од стања времена и оснивајући се на своја испитивања, у томе правцу, предсказао је да ће 1660 године бити велика бура, која је и била у ствари. Тако велики барометри били су направљени у Лондону 1830 године, у Кју 1870 године и у Њу-Јорку 1886 године. Посљедњи два барометра били су направљени очишћеним глицерином. Превео Д.—

иза поласка њемачког Цара у Русију. Наполеон је пао од близу 9.30 на 8.85 фиорина, и једна се сад подиже на 8.95. Како се цијена злату, као и осталој роби на великом свјетском трговишту, на борси, управља обично по стању политике, по изгледима за мир или за рат, сваки би помислио, да је састанак оба сјеверна Цара толико утврдио мир, да још никад није био тврђи иза бечкога конгреса од год. 1815-е.

Но томе није узрок јевропска политика, колико америкашко сребро. Власници великих сребрних руда у Сјеверној Америци успјели су придобити за се преставништво Сједињених Држава, те је прошлог мјесеца узаконило, да је управник државне благајнице дужан сваког мјесеца искувати два и по милиона талијера сребрнога новца. То је цијену сребра, које је ових задњих двадесет година била много пала, брзо подигло, а са сребром је скочила цијена и опијем повчанијем знаковима којима је сребро основа, као што је аустријски фиорин.

* * *

Иза велике врућине љетошње, јесен је у Јевропи настала брзо невидовно. Страхопите непогоде навалиле су на многе крајеве средње Јевропе, а највише је страдала Чешка и Швајцарска. Златни Праг је љуто страдао. Чеси не могу да прежалу лијепи Карлов мост, коме је силна навала Влтаве за тили час порушила петогодишње сводове, те осталоше само крњи ступови. И сва остала чешка земља љуто је страдала од поплаве. Ономад пропаде Токај и многа друга мјеста у Мађарској од огња, а сада — као да и природа хоће да освеншта дуализам — западна половина грца у води. — У Швајцарској су прерани шнегови учинили читав руднај. Буд ранићераше све стране, од којих је многи народ живио, туд поломине и сатрило много родно дрвеће које би прихранило толике куће. Да не буде као ни балканским земљама, изгори по Солуна огњем, а у Србији плахе кише и силне бујице попијене народу не само љетину, хрину и стоку, по гдјекојима и саму земљу, а многа је гора спалена.

ДОПИСИ.

Пелиново, 28 августа, у Грбљу. (Умир крви, или Вражба.) 14 августа 1877 год. идући од Котора својим кућама, Иво Бојковић и Стојо Зец Грбљани, у путу се нешто поријечају, и дођи до свађе у којој Иво убије Стоја на мртво. пребјеже у Србију, ће је на брзо умрло. Јово син Стојов и његова родбина, на молбу пријатеља пристаде да се измири са Јовом сином Ивовим — које помирење и извршено је јучер 27 о. м. Од стране Јова Зеца било је позватих 320 људи а више од толико било је позватих и од стране Бојковића. Да видимо овај доста ријетки народни обичај, отишло је и неколико нас позватих из Црне-Горе, и у јутру 27 били смо код куће Зечеве у Пелиново, ће смо очекивали куме од Бојковића, Сви смо били нестрпљиви чекајући почетак. Тек у 7 ура дођоше 12 жена носећи у колчићима и на рукама ћену; пред њима су ишла два човјека носећи здравицу. Чим су се примакли кући, врата су се затворила, у кућу је било дванаест људи, најближи сродници и пријатељи Јова Зеца. Приступиле су куме вратима и један од оне двојице испредних завикао је: „Добро-јутро у кума!“ Из куће се није нико одзивао, док је овај тек по трећи пут завикао „Добро јутро у кума! Прими куме Бога и св. Јована, кумим те Богом и св. Јованом!“ Тада су се врата отворила, изашао је на праг Јово Зец и примио прво кумче пак тако остали сваки своје редом примаче и уносио у кућу. Тун су куме даровале свака свога кума и биле почашћене пак се кренуле оне пред нама а ми за њима пут кућа Бојковића у Вишњево. Уз пут смо сријетали на више мјеста људе који су као и ми

звани били да буду при овом помирењу. Кад смо дошли на једно 15 минута далеко од кућа Бојковића среле се нас све званице његове и стали смо једни према другима кад је било од прилике једно 100 метара међу нама. — Онда се кренуо Јово, син Ивов, носећи објешену о врату пушку, идући побачке на руке и на кољена, к нама. Пратили су га двојица, један с једне а други с друге стране помажући му пушку носити. Тада је изишао Јово Зец у сузрет, готово трчећи, пратиоци Бојковића пуште, а Зец притрчи, узме пушку, дигне га и пољуби се с њим.

За тим је долазило 12 великих и малих побратимства. Виликим зову се она која су са најближим сродницима Бојковића кумства измијенили. Ишли су два писара, један од стране Зечеве, други од Бојковића те су прозивали именом оне који су се сријетали и љубећи се међу нама братимили. Позвати од стране Бојковића сваки је ишао без капе и погнуте главе са прекрштеним рукама.

Чим се братимство измијенило, сви смо се кренули пут куће ће је и трпеза постављена била. Посиједали смо; сви они који су од стране Зечеве позвати, а с нама и кметови који су „Сетенцију“ правили. Близика Зечева и фамилија који су примили 12 кумства нијесу ништа при трпези ни пили ни јели, премда су и они за трпезом морали сјеђети. Пошто се јело, устао је поп Иво Микијељ и прочитао „Сетенцију“ коју су њих 12 кметова по старом народном обичају написали и потписали били. Потље тога затражио је Зец дарове за своје званице и сваки је добио у замотаној хартији по неки новац. Пошто смо били даровани, онда се тражила уцјена од 133 цекина 2 гроша и пола паре — коју су кметови за мртву главу осудили да Бојковић Зецу плати. Донијела се једна тепсија на коју су званице Бојковића полагали своје леденице и ханџаре — од прилике око 34 комада — и док год није Зец рекао да је доста, они су све додјавали. Пак су, устајав кметови, молити, да им Зец даде што за њихов труд. — Он је одабрао неколико комада и дао их, такођер дао је и нијема, те су настојавали око трпезе, двије три леденице. Онда је завикао „Веје тај мој кум?“ Приступи Јово, син Ивов, Ј Зец пружи му тепсију, са осталијем залогима говорећи: „Куме! даривам ти мога оца, данас и задовољек и не тражим ти за њега ни бијеле крпе.“ Овај прими, љубећи га у руку. Зец извади из џаса двије леденице које је собом донио. „Ево ти повраћам и мито које си ми дао“. Пак се окрене нама с молбом, пошто је он све опростио, да и ми повратимо наше дарове што сваки ми учине.

Кад је ово свршено онда је рекао да приступе куме; и први он своју дару; а и остали сваки својој поврати оми њен дар који је примио у новцу код куће Зечеве, додајући при њему и даривајући сваки своју. Тада смо сви устали иза трпезе а званице Бојковића остале да се потље нас чисте.

Кметови предадоше „Сетенцију“ Зецу који је предаде Бојковићу, код којег се иста чува као залога брацког измирења.

С. В.

Никшић, 20 Августа. — Господине Уреднице! Молим да бисте уврстили овај наш допис у Ваш омиљени нам лист.

Наш град Никшић ово дана обукао се у радосно душевно рухо; имајући у средини својој свога Владоца и своју Владарку, са Престолонашљедником Књазом Данилом, и Великијем војводом и Књазом Мирком

7 о. мјесеца у зору рано доприје глас у овдашњу варош, даће истога дана стићи овде Њихова Височанства. И ако није званично јављено за долазак Њихових Височанстава, опет је овдашње грађанство пробудило овај радосни глас, те са неискривом радости једна се ишчекивао час да што пријед народ угледа свога Владоца и своју Владарку, са Нашљедником Престола и Књ. војводом Мирком. Али при овакој грађанства радости, особито је што Његово Височанство Књагиња Милена, до-

лази први пут у нову варош Никшић. Све чани и сјајни дочек који би иначе био ипје учињен, из узрока дворске короте која још траје.

Овдашњи Гувернер Г. В. Шако Петровић, са неколико кавалерије изишао је у среташе Њиховијем Височанствима до села стубице. Кад су присијели овден Њихова Височанства, Г. Гувернер В. Шако Петровић је у име цијелог грађанства, приступио Високом Владару, и високој Владарци и цијеливао њихове деснице. По том сретно стиглоше Њихова Височанства, на десет часова пред подне у Никшић и одиоцинуше у свој љетни дворца под Требјесе. Послије подне на четири часа, чиновништво са отјенијем грађанством ишло је приступити Високоме своме Владоцу и цијеливати му десницу. На шест часова пред вече чује се неки тутањ кроз нову верош. Све изненађено незнајући штаје, и народ полети да види. Многи прозори по кућама поломише се од хитног отварања само да се што пријед види шта тутањ. Кад тамо, ал Њихова Височанства са Престолонашљедником Књ. Данилом и великијем Војводом Мирком лете у кароцама као на крилима.

Народ у овој вароши није пријед гледао кароца нити је пак знавао да су дошла кароца Његова Височанства, изненадни појав овој колесници владалачких у свијех изазва неку неискриву радост, само се могло виђети народ ће трчи улицама вичући: „живјели!“ И тако пролете еретно ове колеснице владалачке у накрет нове ове вароши. Ово је прва кароца која је посјетила ово српском крвљу обојено земљиште. Чисто ми се престаји да се и градски бедеми од радости затресоме, чињени почаст своме ослободитељу.

Сутра дан, пошто је Његово Височанство Књагиња Милена прегледала нову варош Никшићку, изразила се преко Г. Војводе Шака Петровића, да се није нада-ла да ће јој се оволико достојни нови Никшић, и да је много задовољна остала. Из велике љубави спрам Никшића, обећала се Висока Владарка, сваке године љети по три мјесеца живјети у Никшићу. Ову најрадоснију вијест саопштио Г. В. Шако грађанима од Њена Височанства. Све грађанство устало се у највишем весељу мало и велико, опојено највишом радом, сва варош преобрати се у најживље весеље; свуда по кућама као и по кафана, тако и по пици, пировало се и славило цијело ноћ, све за здравље Њена Височанства која је указала Високу своју милост спрам Никшића. Здравнице су падале као киша, одушевљењу није било краја.

По Високој наредби Његова Височанства скупљена је војска од четврте бригаде, „Височанства“ и „Височанства“ смотру војничку учинило. Смотра ова и гађање нишана трајала је пет дана. Војска је показала отлични успјех. Војници су примили похвалу на отличном војничком понашању и раду од стране Његова Височанства Господара који је исказао Своје задовољство и Своју највишу захвалу свој војци. Из међу осталијем дарова Његова Височанства, војницима, још сувише извољило је Витешки Господар наредити да се да пиће свијем војницима четврте бригаде. Војничком весељу није било краја, сва је војска остала одушевљена с похвалом свога милога Господара,

Његово Височанство, у родитељском старању за народ свој, дознавши да је на некијем мјестима и ове године издала љетина, изразио се своме милом народу да се не боји нико глади, и да ће се поштарати да им у помоћ притекне. Та родитељска љубав нашега Владоца утјешила је оне који су страдали од љетње прилике. Како вагда тако и овога пута Његово Височанство давало је новчану помоћ сиромашнијем и невољнијем, тако и погорелијем. А некијем, особито устаницима из ратнога доба испоклања је земљу према потреби њиховој. Није могуће описати многа и премнога добротинства нашег високог Владара. Топле молитве народне уздићи ће Њега и Његов Високи Дом, до онога степена, славе српске и величине, као што је Пемањић највиши постигао ону славу у народу српскоме. Не пропуштам јавити Ви Г. Уреднице, како су Њихова Височанства посјетила овдашњу народну болницу, и овдје су показали родитељску љубав над болесницима тјешећи их надом Божијем да ће им Бог у помоћ притећи. Овака љубав од Њиховијем Височанстава с прам сиромашнијем болеснијем поданика, улијева онај лијек душевни који поткрепује живот и допуњује много љекарске науке и вјештину. Овај бонички дом ужива сталну материјалну помоћ од Њиховијем Височанстава. Пошто су прегледали болницу остали су задовољни и изразили задовољство овдашњем Г. љекару Др. Кусту-дији.

Иза оваквијех прилика пошла су Њихова Височанства са Њиховијем Свјетлостима Престолонашљедником Књазом Данилом и великијем Војводом Књазом Мирком у лов у Дугу, ће су пробавили два дана и еретно се вратили у Никшић, Овога пута Високи Владар обећао је наредити Г. војводи Машу Врбичи да измјери колски пут од Никшића до Левер Таре. Ту ра-

досну вијест попраћамо са великијем задовољством. А тако исто наредио је да се у брзо предузме радња недовршена колског пута од Никшића до Данилова-града. И тако идућег лета свршен ће бити овај колски пут. На попледак наређено је, и да се спроведе телеграфска жица од Никшића до у Језера на жабљак. Дај Боже сретан пут Њиховијем Височанствима са Њиховијем Свјетлостима, који јуче рано оставише Никшић, и кренуше преко Острога у своју милу престоницу.

Перо Костић,
Учитељ.

Шавник, 20 августа. — (Здравље у народу, љетина — Садимо — воће, а чувајмо се од шпирита (алкохола). — Чувајмо гору — вријеме.)

Здравље у народу Богу фала повољно; заразних болести немамо; поветарци с Дурмитора, наше здраве воде, чувају нас од болести. Што се тиче љетине, није као што смо се надали, година је била почела добро, али у потоњи крај се изопачила, и ове ћемо године стојати боље са житом, него ли са сијеном — људи су првих година исмутили стоку, због нероднице сијена, па и оно што је остало, бојимо се да нам эле године из руку не отргну. — Господине Уреднице! допустите ми да проговорим неколико ријечи о сађењу воћа и о алкохолу. —

И ако је наше племе планинско, и ако стоји под Дурмитором, ипак би на много мјеста добро успијивале: Шљиве, Крушке, Јабукe и. т. д. Ја сам видио на много мјеста по Дробњаку, да поједини домаћини имају по неколико дрва шљива, н. пр. у Шавнику, Бијелој, на Превишу, у Тушини и др. мјестима — неки су покушавали и добру шљивову ракију пећи, и заиста им је испало за руком Управо је жалосно, што се народ нимало у нашем племени не занима воћарством. —

Ни у једно племе се у нашој отаџбини не увози толика количина шпиритуозних пића, са аустријских пијаца, колико у нас, ниједног сељака нашег нема, што у својој кући не употребљује шпиритуозна пића, а особито (ламбек) ракију од шпирита („шпиритушу“ — тако је они лову).

Сељак вели: „кад се покријем филпаном ракије онда ме ни тош не може разбити, а радим за двојицу.“ —

Истина, добро је по чиницу шљивовице исканити у подвожју Дурмитора, прије но човјек почне радити, но шпирит је прави отров, па то било у мањој, или вишој количини. Од како је у нас продро шпирит, од тога немају наши сељаци оних великих крдова оваца, и у амбарима по мање је жита. Зар не би наш сељак могао гајити шљиве, па од њих за своју домаћу потребу пећи ракију; ето нам добар примјер жуна Нишићка, ту сељаци не само што имају за себе доста шљивове ракије, него што више претијече им те продају. —

Заиста би права благодат бојжа била, кад би наша Влада забранила увоз шпирита.

Јадни сељак не зна, од какве му је штете шпирит не само за живот, него и за његову кућу. — Ту скоро сам се трефио у бутигу г. Трипка Јев. Томића, и искаше му један сељак (ортак) четири оке шпиритуше, на које му одговори: „Јадан не био ти си сиромаш, што ти хоће шпиритуша? А знаш четири оке шпиритуше, у данашње эле године, чине таман колико твој најбољи дивизак из торине. Па били ти боље било, да за дванаест купиш двадесет ока жита, него ли шпиритуше?“ Сељак своју. „Оли ми ти дати? — А ја ћу ти поштено платити, не живи се сто година.“ И најпослије узе ракију. Јадни сељаче! Много би ти боље било садити шљиве па имати звоју домаћу ракију. —

Много стоји до Г. Г. Свештеника и Учитеља да народ одвраћају од свих ових подобних мана, а они ако, хоће, могу, на род од много којечега што је зло одвратити. Забраном шпирита, учинило би се, те би народ садио и обрађивао шљиве, а наше домаће пиће би се употребљивало — вино (и ракија) које роди у Црној Гори, ја мислам, готово би могло подмиривати сву нашу отаџбину — новац би остајао у земљи, а за здравље народа, и за његову кућу, велике би користи допринијела забрана шпирита.

Садимо шљиве, чувајмо се шпирита јер:

„Од свијех ваза
Шпанство је грђе.
Шјанице људи —
Увјек су рђе.“

Нестанком горе доказано је и нода да мањкаје. Као у много чему тако и у употреби горе наш народ јако гријешни — гора се сијече и упропаћује с дана на дан н. пр. Туђемир у коме би назал двадест година данио батаљон војника да један другог не види, данас је толико проријеђен, да можеш лако у највишој његовој густини угледати човјека. Док наш сељак ожеља педесет наднаца с „мајсторима сјекирашима“ треба му обалити тридест дебелих стабала; а да је фабрика, која би истурила штице пиланице, доста би било десет стабала. — С тога добро би

било у Шавнику отворити фабрику од штица, подобну оној у Никшићу. Чувајмо гору! јербо ако је не чувамо, остаћемо и без ње и без воде.

Вријеме је почело стуђети, кише смо имали. Често пута бих Ви се јавио сованим и овим подобним дописом, али бојим се да Ви не будем досадан.

(Не, ни да Бог! Добро сте нам дошли! Ур.)

Угљеша Томић.

Бар, 23 августа.

Уредништву „Гласа Црногорца“, —
Цетиње.

У ови мјесец смо сви без разлике вјере, у особите дане, молили Бога за кишу, — 22 о. м. имали — смо њешто мало кише, и у нека мјеста као у Залево и у Добру воду, које су се баштине кроз десет дана топили; за њих је доста било — а и за маслине — користи од ове кише. И сад немамо велике врућине а особито по ноћи је хладно а биће нам ако Бог да у брзо јошт доста кише! —

Кукурузи који су се топили, ове године, види се да ће мање бити но ланих — али Богу фала на продаји долази доста да се продаје и то цијене. — Ове нећеде продавати — багаш*) кукуруза по ф 1. 25 н. шеница**) по ф 1. 55 н. јечам***) по ф 1. 12 н.

Лоза је ове године мало родила, и оне које има у род, већи дио поварен је — а у њеким крајевима је и град мало оштетио род. —

Маслине фала Богу све пуније и љешне изгледају — само боже дај да имају доста уља и бириџета и да им не улази црв. —

Здравље народа: — До сад, богу фала, мало је било болеснијех — али сад је почела по мало грозница да отима мах, што ипак није опасна, као прошле године. — Као што је познато, у здравље нашег Господара, Бар сваке године постаје чистије и здравије мјесто јербо се ријека „Рена“ новим коритом обрнула да увире у ријеку жељезницу — те је кренуо већи дио вода, које су се простирале преко — барскијех ливада од који је долазио нечисти ваздух и болести. И варош држи се ове године доста чисто. —

Школе: — Ове године биће и женска школа поправила и претвориће се у три камаре: двије за четири разреда мушке ћече а једна за женску школу. Како се чује ове године школа ће имати три човјека од три вјере, као одбор, који ће бити као мјесни надзорници ове школе. —

Карађузовић.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 31 августа.

(Краљевска захвала). Италијански министар резидент при Двору Његова Височанства. Г. Маркиз Бијанки од Лавања Кастелбијанко, предао је у свечаној аудијенцији у име Италијанске Владе, Његову Височанству Кијазу и Господару нашем, златну медаљу-споменицу, за то, што је Његово Височанство Својом личношћу пожртвованошћу настајао и много допринио спасу двају италијанских бродова, у барскоме пристану.

Медаља је од сувога злата од приличне величине, нарочито за ову прилику салвена, на једној страни вјештачки је урезан лик Његова Величанства краља Умберта I. са натписом око слике: „Umberto I. ré d'Italia“. На другој страни: А — S. A. — Nicola I. — Petrovich Niegoch — Principe del Montenegro — che soccorre — con filantropica munificenza — i capitani di due bastimenti italiani — avariati nelle acque di Antivari — 1890 —“.

(Господар у Читаоници.) У недељу 26 о. м. Његово Височанство Кијаз и Господар, пошто је походио цетињску Болницу и утјешно болеснике милостивим ријечима, изволио је походити и читаоницу „Зетскога Дома“.

Тек је Кијаз и Господар ступио у дворану читаонице, најприје је приступио великом столу на којему стоје разне српске и руске новине и разгледао је брзим погледом неколико листова.

Пошто је Господар прегледао музеј и имена свијех онијех који су што послали у њему; разгледао је слике о дуварима читаонице.

Пошто је изашао у предсобље „Зетског Дома“ наредио је министру

*) у барски багаш има од 20—22 кила
**) у барски багаш има од 20—22 кила
***) у барски багаш има од 15—17 кила

просвјете Г. Павловићу, као предједнику читаонице, да се отпочне још штогод радити на поправку овога дома. Још свијетли владар рече и ово: „Владика је казао: „У кукаву разговора нема“ — „Дакле треба радити.“

Дај Боже да витешки Господар често буде походио ову просвјетну црногорску зграду.

(Имен дан) Његова Величанства Императора и самодржа све Русије, Александра III. прослављен је јуче 30 о. м. у пашој пријестоници, као и осталијех година — свечано. У 11 часова прије подне, било је у саборној митрополитској цркви благодарење Свевишњем Богу и многољествије. Чинодјејствовао је Високопресвештени г. митрополит Митрофан, уз припомоћ цетињског протојереја г. Крета Матановића, митрополитског протођакога г. Филипа Радичевића и свега цетињског свештенства. При светоме чину били су: Њихова Височанства Кијаз Господар и Кијагиња Милена, Њихове Свјетлости Пријестолонашљедник Кијаз Данило и Свијетле Кијагињице Јелена и Ана са пратећом; сви министри и великодостојници црногорски, с кретар и привремени отпраник послова при царско-руском посланству г. П. Д. Вурцел, министар резидент француске Републике г. А. Жерар, све цетињске војене и грађанске власти, цетињско чиновништво, сви професори гимназије, богословије и учитељске школе, учитељи и учитељице основнијех школа, васпитанице вишег дјевојачког завода, које се на Цетињу находе и много побожног и одавог цетињског грађанства.

Његово Височанство Кијаз Господар, Његова Свјетлост Кијаз Нашљедник, министри и великодостојници, носили су преко рамена руске ленте и руске ордене на прима.

Послије службе бојже, Његово Височанство Кијаз и Господар, изволио је, по дежурноме ађутанту, г. Блажу Петровићу, доставити честитке владалачког Дома, ради Имен-дана Његова Имн. Величанства, г. Петру Димитријевићу Вурцелу.

Истог дана били су на честитање у г. Вурцела: министар спољних послова г. Гавро М. Вуковић, француски министар резидент г. А. Жерар, италијански министар резидент г. Маркиз Бијанко од Лавања Кастелбијанко, царско отомански министар Тевфик Беј са секретаром, секретари аустријског посланства Г. г. Вавцел и Будисављевић.

По лијепом руском обичају г. Вурцел свакога је дочекао најсрдније и почастио шампањом и другим пићем; а уз то се с највећим одушевљењем наздрављало Цару Александру.

(Личне вијести) У прошли уторник дошао је из Дубровника на Цетиње са својом Госпоном италијански министар резидент при Двору Његова Височанства, Госн. Маркиз Бијанки од Лавања Кастелбијанко.

С њима једанак дошао је министар Француске Републике при Двору Његова Височанства, г. А. Жерар.

Данас послјје подне, дошли су: ађутант Његова Височанства Г. С. Ђурковић и наш агент у Котору, Г. Церо Рамадановић.

Књижевност.

Изнао је „Глас Истине“ Лист за црквене приповеди, хришћанску поуку, духовну књижевност, животнијес, старине и православне црквено народне потребе Година VII. Бр. 14. Уредник: Сава Петровић.

Садржај: Тумачење псалма. д Милутина Думића, пароха меланачког и испитаног професора за св. писмо и јеврејски језик. — Постепено оцјељење хришћанског знања од православља. С руског превео Ђ. Вота, канцелан. — Зашто је у нашем народу похађање св. цркве и богослужења врло немарно? Шта треба да се ради, па да се поправимо? Нависао Милан Попадић, парох у Марадику. — Књижевност. — Српске старине из архиве манастира Бездина. Саопштава: Јеромонах бездински Сергије Шакар-Нинић. — Стари записи и књиге у парохијској цркви св. Ђурђа у Грубишном пољу. Сабрао Јов. Марковић,

парох Грубишнопољски. — Листак: Вјештење. — Некролог. — Нове књиге и листови. „Глас Истине“ издао 15-ог и посљедњег дана свако мјесеца на читавом табаку велике османе. Цијена је листу: За Аустро-Угарску: 2 ф. на цијелу годину, 1 ф. на пола године; за Србију 5 динара на цијелу годину, 2½ дин. на по године. Из Србије прима претилату књижара В. Валковића у Бигорду. Још се могу добити сви бројеви „Гласа Истине“ од почетка до данас. Власник и издавалац „Глас Истине“ Штампарија А. Пајевића.

Учешће, тителског крајишког шајкашког батаљона у Аустро-Турском рату год 1788—1791. Нап. сао А. Ђукић. прештампано из 161. и 162. св. „Летописа“ Матице Српске. У Новоме Саду српска штампарија дра. Свегозара Милетића 1890.

Од 1 септембра појавио се: Le Franco Russe, Journal Quotidien d'Informations Internationales Redaction et administration: 14, rue Duperé, Paris.

ПРОСВЈЕТА

Сарајевски „Напредак“ пише:

24. Октобра 1891. год. навршиће се равно 100 година, да је српска мајка у шехер Сарајеву обдарила цијели српски народ чедом, у којему се послједи развио женијални дух; да нам је дарована великана, какве само вијекови рађају, т. ј. неумрлог српског пјесника и честитог борца за српску слободу: Симу Милутиновића, познатог у нашој књижевности под именом „Чубра Чојковића“. Ко је био Симо, колико је он радио за Српство и пером и умом и оштром сањом — данас је мислимо, свима добро познато и ако овђе у Сарајеву многи познају Сима само по имену, а његових дјела ниједна ни видјели нијесу. Одатле је ваљда и онај мук у Симиној домовини, да се је још чико, осим неки малени број грађана, није ни сјетио његове етогодишњице. И ако овако пође напријед, изгледа да Сарајиније неће ни прославити тај дан достојним успоменом. Како смо извјештени дична „Босанска Вила“ говориће опширније о дјелима и животу Симе Милутиновића види оригинал и позвати Србе, да се прену од немара, која нам убија и крв и душу, а да се првоме сину Сарајева, женијалноме српском пјеснику, јунаку и учитељу неумрлог Петра Петровића Његуна, подигне достојан споменик. Ми радо биљежимо, јер знамо, да ће глас „Виле“ одјекнути у Српству, а уздамо се и у Сарајеву — па опомињемо свијесно грађанство, да се за то побрине и да српско-православна општина настоји прва установити један одбор, из свих стајежа, који би проучили, каква да се подигне споменик Сими Милутиновићу, гђе да му се подигне и да тури у народ проглас — за скупљање дарова. Ми рекосмо нашу на вријеме... па е да ове ријечи продру тамо у општинску дворану, и ако је опасана дебелијем зидовима.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

(Приход шенице и потрошак исте у цијеломе свијету за год. 1890.) Из статистичког извјештаја госн. баруна Фиат-а, одејног савјетника код аустријског пољоједског министарства, види мо слиједеће занимиве податке о успјеху шеничне жетве за год. 1890 у цијеломе свијету. У државама, које морају куповати шенице, нагазимо да приход бијаше:

Природ	Потрошак	Треба да купи
милијун метричких центи	милијун метричких центи	милијун метричких центи
Инглешка	20	60
Француска	78	94
Њемачка	26-5	29-30
Италија	31	39-40
Холандија	1-4-1-6	4-5
Швајцарска	2	5-5
Белгија	5-3	10
Данска	1-5	1-9
Норвешка	0-07	0-4
Шведска	1-07	1-5
Шпањолека	18-53	27-31
Португалска	2-31	3-40
Аустрија (Цка)	14	20
Укупно	202	295-298

У државама, које продавају сувишак шенице, налазимо:

Природ	Потрошак	Вишак
у милиун метричких центи	у милиун метричких центи	у милиун метричких центи
Русија	72	38-5
Мађарска	45	25-26
Румунска	14-5	5-8
Буг. и Рум.	9	5
Србија	2-35	1-3
Турска	8-5	7-3
Сјев. Америка	116	94-5
Источ. Индија	64-65	57
Канада	7-7	6-2
Мисир (Египат)	6-2	5-5
Аустралија	10-4	5-5
Укупно	356	257-258

Природ шенице у цијеломе свијету за год. 1890 износи 558 милиона метричких центи, потрошак исте 556 милиона, тако

да би још преостало у резерви 2 милиона.
Из извјештаја дознајемо, да су залихе шенице од прошле године веома малене код експортних држава, а код многих посве потрошене, тако да се производни шенице немију бојати да ће цијена шеница пасти. Из свих комбинација дало би се предвијети, да ће цијена шеница у будуће поскочити, но само незначително.
Што се врта шенице тиче, рекао би да је у цијелој свијету, ако не најбоља, то сигурно прилично особито пак у Русији и Угарској.

Примили смо из Сарајева овај ПРОГЛАС.

БРАЋО СРБИ!

Од више година осјећа се потреба, да се и у овим крајевима, у поносној Босни и кривој Херцеговини, покрене српски лист, који би поред здраве забаве и поуке још бранио и јавне интересе овамошњег Српства. Нема, мислимо народа и мало изражена, у цијелом пространом свијету, који не би имао јавних и независних органа — а зар ми, одбихани на огњиву дивне српске народне поезије, ми потомци славних предака и неумрлих дједова, ми, који вјерујемо и морамо вјеровати у нашу бољу будућност, да смо лишени те велике потребе? Зар само српски народ у Босни и Херцеговини треба да ћути о свему, што се збива у његовој домовини, да не зна из једнога краја земље, што се догађа на другоме?

Ове су нам се мисли вратиле по памети, кад одлучисмо да покренемо у Сарајеву, у домовини pjesnika-јунака Симе Милутиновића, лист, који би одговарао свим овим и још многим другим потребама српскога народа.

Браћо! Знамо и вјерујемо, да ћете неком оправданом сумњом прочитати наш проглас. Да, знамо и вјерујемо! Много и много пута имадохте прилике, да слушате слична обећања у ријечима. Слушаште многе, бајачи српске синове, који су вам обећавали да ће вјерно и савјесно служити народу и народним жељама, али се, на жалост превариште. Ријечи остале су — ријечи. Ти људи вијесу потврдили дјелом оно, што су обећали. Кадиле су тамјаном често пута, гдје није требало; хвалили неке, које би требало и неовати, а неовали, што је било за похвалу. Јест, ми вам вјерујемо да сумњате, и сумњате! Нашим ријечима немојте на први мах вјеровати, устршите се и причекајте док не почнемо радити, па онда изреците ваш праведни, ваш оштри суд. То ће бити знак ваше српске свијести, прошлих разочарања и искушења, биће знак браћо, да сте свијесни наше будућности!

Ми обећавамо да ћемо дјеловати српски — и за то нарочито цуштамо у јавност овај проглас, да он веже наше ријечи са будућим радом.

Лист покрећемо до мало дана, по имену:

„НАПРЕДАК“

Програм му је сасвим једноставан. И ако само има у неколико бистри тај програм г. ј. настојати да наш народ напредује у свему, без чега он не смије да погледа на бољу будућност. Да напредује морално и материјално: у трговини, економији и пољопривреди, да напредује у школама, да напредује у патриотизму, особито у патриотизму, који на жалост е дана на дан знатно опада. Инак ми ћемо у кратко казати каквијем ће се чланцима окитити „Напредак“. Он ће скоро у сваком броју доносити:

1. Политички преглед. — Објективно прегледање политичко из свјетских новина.
2. Поучне чланке, у којим би се позивао народ на рад, морал, слогу и у оне на његово културно васпитање.
3. Б санско-херцеговачки гласник.
4. Дописе.
5. Сарајевски гласник.
6. Књижевне и културне вијешке.
7. Разне вијести.
8. Подлистак (Намијења искључене забавном читању).

„Напредак“ ће галити у народу толико жељену слогу и утишавати вјерске омразе, које су од искона овамо носиле, да једном престане режати брат на брата ради вјерског фанатизма, који има тај једини смјер, да вјеру петакне а неким изчуна из душе лијено српско име, оно име, са којим су се наши дједови поносили и триједили муке свакојаке, како нам лијено причају наше дивне српске народне прееме.

Уз овако здраву душевну поуку и побуту на јавност недрже свих оних, који не раде овако, како би морали радити по њиховим дужностима — па се то тичало и српских учитеља, свештеника, општинара, чиновника и грађана. За сваког имаће „Напредак“ једнаку мјеру — а хвалити неће много, држећи се начела да не треба много хвалити ни оне, који то заслужују, кад све разлик вјере и ета-

лежа морамо поштено и савјесно вршити повјерене нам дужности, кад сви синови ове земље морају искрено љубити и најмањи каменчић њезин.

С тага ми се нарочито обраћамо на све пријатеље српског народа, којима је идеал „Српство и домовина“, који једино живе, да вјерују у домовину, да нас помогну и материјално и морално. Материјално, јер предвијемо, да ће пашавет предузети много сметња а нарочито од оних људи, који се закљичу, да су вјерни материјално млијеку, закљичу се по кафанама и кримама; а ондје, гдје им треба петаћи родољубје, ондје муком замуку, и да ћемо поддећи тијем људима, ако нас прави пријатељи српског народа не охрабре и не помогну. — Морално, а то да нас пријатељи, колико на најмањег сеоца, толико на највеће вароши о свему и свакоме тачно извјештавају. Њихови извјештаји не су кратки и језгровити — а особито објективни, јер мислимо, да се тим и таквим писањем једино може користити општој ствари. Ми и опет молимо за моралну помоћ и препоручујемо пријатељима, да се не устручавају ма кога позвати на вршење дужности, а могу бити увјерени да ћемо имена наших пријатеља — до писаника закључати под седам кључева, а њихове жеље предати на аманет општем којих се то буде тичало.

Браћо! Мислимо, да јасније не можемо говорити — мислимо да нас свако добро разумије „Напредак“ покренуемо за српски народ, и ће служити српском народу, а од народа зависи и његов опстанак — да од народа! Што могамо обећати, обећамо — и по други пут задајемо тврду вјеру, да ћемо се вјерно држати овог програма, а ако и најмање од њега одступимо, не дао Бог! нека нам слободно свака каже: да смо српске издајце.

Похитајте дакле мила браћо, да нам помогнете у овом великом и тешком бремену, и да нас соколите у овом трудном али светом раду, да у пркос свијем тежкоћама могамо свијесно и поштено радити на срећу и корист српског рода, српског имена и српских светиња.

У златној историји нашег народа, ове су земље значајне златнијем словима. Дјела наших дједова и славних предака блистају нам као сјајно сунце... дјела, да их нема равних у историји других народа.

У даншма јада и чемера, у овим данима, које нам створи црна судбина на Косову пољу, синови ових земаља издишаху по тежким мукама, за љубав српског имена и српског рода. Наши предци бијаху гњечени — ал никада изроди! Нема камена у овим крајевима, нема педља земље, гдје ми небесно могли читати стари патриотизам — весело дакле мила браћо, и ми као потомци тих предака и ми, који ходамо по овој земљи, њиховом крви на топлејој — и ми који се поносимо њиховим дјелима... пренимо на рад и слушајемо у љубави домовине, њихове стопе!! „Напредак“ ћи излазит за сада једном у седмици и то сваке недеље а у обичном формату политичких листова. Цијена му је:

За Босну — Херцеговину и Аустро-Угарску: на годину... фор. 6.— на по године... фор. 3.— на четврт године... фор. 1.50. За поштење: на годину... фор. 7.— на по године... фор. 3.50 на четврт године... фор. 1.75. До свршетка ове године почамни од 1. септембра 2 фор.

За „огласе“ плаћа се од редака 10 нов. први, 5 нов. сваки други пут. Предплата, огласи и све остале пошиљке шаљу се на администрацију „Напредак“ (Штампарнија Шиндлер и Лешнер). Поједини лист 10 нов.

Сарајево, мјесеца августа 1890.

Антоније А Стражић.

Одговорни уредник.

Књижевни оглас.

Сматрајући, да је македонско питање за нас Србе од највеће и управо судбоносне важности држим да је дужност сваког правог и доброг Србина да са свима могућим средствима стане на пут бугарској најезди у Македонији и Старој Србији. За једно од тих средстава сматрам такође и чувено Гичевића дјело.

„МАКЕДОНИЈА И СТАРА СРБИЈА“ у коме се износе непобитни докази да у овим дјелима покрајинама нема Бугара, него да ту живи црети и овјани Србини.

Па по што је штампане ове књиге у српском преводу било заостало због окупације у средствима — јер помоћ, коју поконише српском издању овога дјела Коларчев одбор и поједини од г. г. министара тек долази по што дјело изађе из штампе — то сам се ријешно, да привремено уложим сва потребна новчана средства, те да ово лијено и корисно дјело без даљег одлагања и у најкраћем року уследа свијета. Чинећи ову услогу овако корисној српској идеји, ја рачунам на све честите српске родољубе и ипчекујем, да ће се старати о што већем ширењу ове

књиге те да ће у ту цијелу прикупљати претплатнике, имајући у виду, да би ово дјело требало имати свака српска кућа.

Ради олакшице за набавку књиге подијелено је дјело у двије књиге, од којих свака кошта по 5 динара.

Претплата нека се непосредно шаље на моју адресу.

У Биограду, 10 јула 1890.

С поштовањем

Михаило Павловић
Трговац.

ЈАВНА ЗАХВАЛА.

Осећајући захвалности налажу ми, да после свршене гимназије, овим путем изјавим највердатнију благодарност мом великом добротвору, Господину Дру Милану Давидовићу — адвокату, који ме је издржавао у свему свом тронку, за вријеме мога учења у шестом разреду гимназије, на великој Новосатској гимназији.

Дао би Бог, да се овакви српски родољуби пљаве.

Марко Бурашковић
свршени Матурант.

ЈАВНА ЗАХВАЛА.

Примили смо од Господина Станка Вракешевца на дар за музеј Зетекога Дома 12 старо-римских новаца, и приносимо благодарност дароватељу за пажњу спрема нашем скромном, тек у зачетку заводу.

Али у нади, да такав примјер може и још поједити кога на дар, молимо у напријед наше дароватеље да сваком саопште барем у кратко, гдје су и при каквим приликама нађено те ствари.

Чувар музеја.

ОБЈАВА.

Констатовало се, да је имање овдашњег трговца Вука Јокићина Мартиновића презадужено.

Због тога је ријешено да се на јавном аукцији прода његово имање, које се састоји из двије куће које се налазе у овој вароши.

Виша кућа Вука Јокићина Мартиновића која је на главној улици на доњи бој има велики и пространи дућан са магацином и складан ходник; на горњи бој, има четири комарне т. ј. е лица двије а озада двије, а на најгорњи бој т. ј. под кров двије комарнице, доста простране и зидом ограђене, башчу а у њој бунар, кујину тичући се куће и штаду за два коња, изашла је до данас на цијену од ф. 7,900.

Мала кућа исто у главној улици између кућа Пеја Новакова Команина, дугачка 3 метра и 86 центиметара.

На доњем боју има дућан с магацином; на горњи бој има е лица једну комару више дућана а другу више магацина; позади куће има кујину и тезу за дрва изашла је до данас на цијену од ф. 918.

На предлог потписате Управе славни В. Суд број 1795. од 24. Јула ов. год. изволио је одредити рок за продају речених кућа 15. Септембра ове године.

Сви они, који би жељели ма коју од речених кућа купит имају се лично или писмено до одређеног дана пријавити којег ће се дана уступит опом који највишу цијену понуди.

Број 307.

Цетинје, 25 маја 1890.

УПРАВА ВАРОШИ ЦЕТИЊА.

НАЗНАЊЕ.

Моју нову кућу, постојећу у Иванбеговој улици, дајем **из слободне руке** под најам (афит.) за једну или више година дана под повољним условима. Кућа је сасвијем нова и укусно рађена; има на горњем спрату 4 зрачне и простране собе, а на доњем спрату 3, собе и куињу. Под кров има пространу собу за поспреме и спавање млађих.

Уз ову кућу ограђена је једна пространа кућа поземљуша, која је тако, удешена да може послужити за оспрему дрва за прање и сушење пртенице (робе) и за магазин кутњи. —

Кућу једну и другу крајем пространа башча засађена разним воћем. Ко би жељно исту кућу најмити, нека се изволи потписатоме пријавити.

Цетинје 31 Јула 1890.

(4—4)

М. Мартиновић.

МОЛБА.

Јокашић Ломпар Боковљанић, који је наиз три године пошао из своје породице за Александрију, његова супруга и мати јој умрле, дјеца малена остала, коју сам узео код себе за вријеме, док би се нашло његовог знанца, да ми из своје особите доброте јави што о његовој судбини.

Цетинје, 10. Августа 1890.

Перо Стеванов Ломпар.

ОГЛАСИ.

Свим мојим пријатељима и познаницима јављам, да сам моју трговину коју сам имао у заједницу са Ибром Мухамедовим Малевећем из Подгорнице раздвојно и подијелио. Вутига и протокол дугова као и коме смо дужни били, остаје да Ибро прима и исплаћује.

Цетинје, 20 августа 1890.

Буро Б. Петричевић.

Никола Петров Петричевић-Ујановић с Цеклина, има двадест година да је отишао из Црне Горе. Пошљедњи глас од њега ми је дошао отрагу 4 године из Панчева. Молим свакога који би за њега дознао да ми јави на уредништво „Гласа Црногорца“.

Лука Петров Петричевић-Ујановић.

ПОШТАНСКЕ МАРКЕ ЦРНОГОРСКЕ, УПОТРЕБЉЕНЕ.

Ко ми пошље 50—100 употребљених поштанских марака црногорских, добиће у замјену исто толико употребљених пошт. марака швајцарских старог издања, сваке врсте.

Адреса моја.

Eugène Burgi.

Zürich, 145 Seefeldstrasse.

За цијелу Француску

пављам извјештаје о приликама породичним, трговачким, финансијским, индустријским, политичким, судским и другим.

Једним за истинитост. За један извјештај дописом плаћа се 10 франака.

Обратите се на

P. Erard

52 rue des Pyrenées

Paris.

Срећни смо те можемо поштованој публици саопштити врло интересантан оглас, а на основу извјештаја резултата.

„Сви они, који бодују од реуматизма, шифрофула, угробице, слезене и материце, они који трпе крвничне болести проузороване од живчијих парализа и од много другијех болести; сви се могу лијено опоравити у купатилима сумпорно-сланих јодичних вода, које се налазе у Силету (у Далмацији) под управом одличног власника д-ра **Николе Катанија**“.

Ми, премола смо прогивни великој реклами, која дан данас попуња новинарске ступце, ипак не можемо пропустити, а да не проговоримо у прилог онога, што је помогло многим нама познатијем, а биће од по моћи још многијема из наших крајева који страдају од поменутијех болести.

Abbiamo la fortuna di far conoscere ai nostri lettori una notizia molto interessante, la quale è stata appoggiata da eccellenti risultati.

„Coloro che fossero ammalati di malattie reumatiche, o scrofolose, o cutanee, o di legato, milza, utero, quelli ancora che fossero sofferenti per malattie croniche, dipendenti da paralisi, nevralgie e da molte altre cause possono trovare un brillante rimedio nei bagni delle acque solfuree saline-jodiche di Spalato (in Dalmazia) che sono diretti dal distinto proprietario Dr. de Cattani“.

Noi pur essendo contrari alla rumorosa réclame che il giorno d'oggi riempie tutte le colonne dei giornali, non possiamo fare a meno di rendere di pubblica ragione questo fatto che ha giovato a tanti di nostra conoscenza e potrà in seguito giovare a tanti altri che pur troppo soffrono nel nostro paese le suddette malattie.